Šelak, Bakelyt, Vinyl (polyvinylchlorid, PVC) :)

Šelak





V alkohole rozpustná organická látka, ktorá sa získava zo živicového sekrétu malého červeného hmyzu nazývaného červ šelakový (coccus lacca , laccifer lacca, kerria lacca), ktorý žije v juhovýchodnej Ázii[1].

Najčastejšie sa používal na konečnú úpravu drevených povrchov nábytku a hudobných nástrojov[2]. Počas prvej polovice 20. storočia bol šelak základom priemyslu acetátových platní (diskov) so 78 otáčkami za minútu. Postupne ho nahradili syntetické plasty, bakelit a od roku 1938 vinyl.

Tiež ide o:

slangové označenie pre gramofónové platne z neho vyrobené.

Bakelyt

Fenolformaldehydový polykondenzát (živica), ktorý v roku 1907 ako prvý pripravil (objavil) belgický chemik Leo Hendrik Baekeland (1863-1944).

Ide o prvú priemyselne vyrábanú umelú hmotu. Bakelyt je totiž prvý vynájdený plast, ktorý si zachováva svoj tvar aj po zahriatí.

Pri jeho masovej produkcii sa bakelit sa vyrábal z fenolu a formaldehydu a používal vo všetkých oblastiach priemyselnej výroby. Z bakelytu sa začali vyrábať rádia, telefóny, elektrické izolácie...

Vinyl (polyvinylchlorid, PVC)

Syntetický materiál, ktorý sa vyrába z etylénu[3] a chlóru[4].

Vinyl je tretí najpoužívanejší plast na svete. Vyše 50 % vyrobeného polyvinylchloridu sa používa v stavebníctve[5], kde nahrádza tradičné stavebné materiály, ako drevo, betón alebo keramika. Ďalej sa používa na výrobu obalov, káblov, infúznych setov, hračiek, gramofónových platní a podobne.

Tiež ide o:

slangové označenie pre gramofónové platne z neho vyrobené.

Vinyl pre chemikov:

Syntetický polymér vyrobený polymerizáciou vinylchloridu. Chemicky je to termoplastický materiál, čo znamená, že sa môže opakovane taviť a formovať pri vysokých teplotách. Jeho chemický vzorec je (C□H□Cl)n, kde „n“ predstavuje počet opakujúcich sa jednotiek v polyméri.

[1] Indonézia, Srí Lanka.
[2] Ide o jednu z najstarších používaných povrchových úprav, pretože rýchlo schne, dobre chráni a má dlhú životnosť.
[3] Nachádza sa v surovej rope.
[4] Nachádza sa v bežnej soli.
[5] Vyrábajú sa z neho okná, kanalizácie, podlahy.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania